

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Voorstel van Wet tot Wijziging van de Wet medezeggenschap op scholen in verband met het verlenen van instemmingsbevoegdheid op hoofdlijnen van de begroting in het funderend onderwijs (instemmingsbevoegdheid hoofdlijnen begroting funderend onderwijs)

Voorstel van wet

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om instemmingsbevoegdheid op hoofdlijnen van de begroting te verlenen aan de medezeggenschapsraden in het funderend onderwijs, en zodoende aan te sluiten bij de regelgeving op dit punt voor het beroepsonderwijs en het hoger onderwijs waarmee uniformiteit wordt betracht voor alle onderwijssectoren;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I. WIJZIGING WET MEDEZEGGENSCHAP OP SCHOLEN

De Wet medezeggenschap op scholen wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1." geplaatst.
2. Aan het eerste lid (nieuw) wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel j door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:
k. vaststelling of wijziging van de hoofdlijnen van de jaarlijkse begroting, waarbij in elk geval aandacht wordt besteed aan de beoogde verdeling van de middelen over de beleidsterreinen onderwijs, huisvesting en beheer, investeringen en personeel. Het instemmingsrecht wordt niet uitgeoefend indien het een onderdeel van de begroting betreft dat inhoudelijk is geregeld in een bij of krachtens de wet gegeven voorschrift.
3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
2. Het eerste lid, onderdeel k, is niet van toepassing op de medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband.

B

In artikel 11, eerste lid, vervalt onderdeel b.

C

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

Het tweede lid vervalt, onder vernummering van het derde lid tot tweede lid.

D

In artikel 16 komt het tweede lid te luiden:

2. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad wordt tevens vooraf in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over elk door het bevoegd gezag te nemen besluit met betrekking tot de aanstelling of het ontslag van personeel dat is belast met managementtaken ten behoeve van meer dan een school.

E

Aan artikel 32 wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. Voor zover de geschillencommissie de behandeling van een geschil dat het onderwerp van artikel 10, eerste lid, onderdeel k, betreft, niet heeft afgerond voor 1 januari van het jaar waarop de begroting betrekking heeft, kan het bevoegd gezag totdat de geschillencommissie uitspraak in het geschil heeft gedaan, voor het doen van uitgaven in dat jaar beschikken over ten hoogste vier twaalfde gedeelten van de bedragen die in de overeenkomstige begrotingsonderdelen van het voorafgaande jaar waren opgenomen.

F

Aan artikel 36 wordt een lid toegevoegd, luidende:

7. Indien beroep is ingesteld tegen een uitspraak van de geschillencommissie die het onderwerp van artikel 10, eerste lid, onderdeel k, betreft, en de ondernemingskamer op 1 januari van het jaar waarop de begroting betrekking heeft, nog geen uitspraak heeft gedaan, kan het bevoegd gezag, totdat de ondernemingskamer uitspraak heeft gedaan of indien de uitspraak van de ondernemingskamer leidt tot het opstellen van een nieuwe begroting, totdat een nieuwe begroting is vastgesteld, voor het doen van uitgaven in dat jaar beschikken over de bedragen die daarvoor zijn geraamd in de begroting waarover de ondernemingskamer oordeelt of heeft geoordeeld.

ARTIKEL II. SAMENLOOP ANDERE WETSVORSTELLEN

[tzt gezien ivm samenloop onderdelen E en F met wetsvoorstel versterking bestuurskracht]

ARTIKEL III. INWERKINGTREDING

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Memorie van toelichting

Deze toelichting wordt gegeven in overeenstemming met de Staatssecretaris van Economische Zaken.

Inhoudsopgave

I Algemeen

1. Inleiding
2. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel
3. Uitvoering
4. Toezicht en handhaving
5. Financiële gevolgen
6. Gevolgen voor Caribisch Nederland
7. Relatie met andere wetswijzigingen
8. Reacties uit (internet)consultatie

II Artikelsgewijze toelichting

I. Algemeen

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de rechten van de medezeggenschap in het primair onderwijs (hierna: PO) en voortgezet onderwijs (hierna: VO) met betrekking tot inspraak op het financiële beleid te versterken. Dit gebeurt in de vorm van het verlenen van instemmingsbevoegdheid aan de medezeggenschapsraden op de hoofdpijnen van de begroting. Hiermee worden de rechten van de medezeggenschap in het funderend onderwijs op financieel gebied in overeenstemming gebracht met die in de andere onderwijssectoren.

2. Hoofdpijnen van het wetsvoorstel

2.1. Aanleiding

Er is afgelopen tijd veel aandacht geweest voor het versterken van de bestuurskracht van onderwijsinstellingen. Hierbij is ook de medezeggenschap op uiteenlopende punten versterkt in de verschillende onderwijssectoren, met als uiteindelijk doel om de werking van de *checks and balances* in het onderwijs te optimaliseren. Zo beoogt het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht (Kamerstukken I, 2015/16, 34 251, A) onder meer de informatiepositie en deskundigheid van medezeggenschapsorganen te versterken. Verder zijn onder andere de rechten van de medezeggenschapsraad uitgebreid om advies uit te brengen bij benoeming en ontslag van bestuurders.

Qua inspraak op financieel vlak zijn recentelijk ook grote vorderingen gemaakt in met name het hoger onderwijs (hierna: HO) en middelbaar beroepsonderwijs (hierna: MBO). Met de Wet studievoorschot voor het HO heeft de medezeggenschap instemmingsbevoegdheid gekregen op de hoofdpijnen van de begroting. Voor het MBO is diezelfde instemmingsbevoegdheid bij amendement opgenomen in het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht. De bevoegdheden van de medezeggenschapsraden in het funderend onderwijs zijn vastgelegd in de WMS (Wet medezeggenschap op scholen). De bevoegdheden van de medezeggenschapsraad in het PO en VO zijn wat betreft de begroting momenteel beperkt tot een adviesrecht op de hoofdpijnen van het meerjarig financieel beleid.

2.2. Ontwikkelingen in de governance van scholen en instellingen

Sinds 1988 is er een ontwikkeling naar meer autonomie voor de scholen in het PO en VO. Startpunt was de nota *De School op weg naar 2000, een besturingsfilosofie voor de jaren negentig*. In andere sectoren was deze ontwikkeling naar autonomievergroting al eerder gestart. Tegenover de grotere beleidsvrijheid van scholen stelde de regering dat de verantwoording over de kwaliteit van het onderwijs, zowel naar de overheid als naar hun omgeving, verruimd en verbeterd moest worden.

Een uitgangspunt van de regering was op het toetsen van kwaliteit achteraf. Deze ontwikkeling leidde tot afspraken over bestuurlijke vernieuwing, kwaliteitszorg, bekostiging, schaalvergroting, arbeidsvoorwaarden en autonomie. Dit leidde uiteindelijk tot de invoering van de *lumpsum*financiering in 1996 in het VO en in 2006 in het PO. Deze autonomievergroting gaat in het PO en VO niet zo ver als in het MBO en HO. Besturen zijn bijvoorbeeld voor huisvesting afhankelijk van de gemeenten.

De invoering van de lumpsum ging gepaard met meer aandacht voor transparantie en verantwoording. Schaalvergroting werd gestimuleerd om professionalisering mogelijk te maken. Vanaf de jaren 1990 (MBO en HO) en 2000 (PO en VO) werd in alle sectoren een governancemodel geïntroduceerd met veel nadruk op horizontale verantwoording en op het organiseren van *checks and balances*. De scheiding van bestuur en intern toezicht werd voor het PO en VO wettelijk verankerd met de Wet van 4 februari 2010 tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet medezeggenschap op scholen en de Leerplichtwet 1969 in verband met de invoering van bekostigingsvoorschriften voor minimumleerresultaten, alsmede een aanvulling van de interventiemogelijkheden in het kader van het overheidstoezicht, en de verbetering van het intern toezicht en de Wet versterking besturing.

Dit governancemodel voor bestuur, intern toezicht en horizontale verantwoording blijkt echter nog niet altijd en overal naar behoren te hebben gewerkt. Incidenten hebben het vertrouwen in en de legitimiteit van het huidige besturingsmodel onder druk gezet. Onderwijsinstellingen kunnen fors in de problemen komen wanneer er, bewust of onbewust, onverantwoorde risico's worden genomen.

Deze incidenten laten zien dat financieel beheer en de beoogde correctiemechanismen in sommige gevallen nog onvoldoende blijken te functioneren. Naar aanleiding hiervan is er in de afgelopen periode veel aandacht geweest vanuit regering en parlement voor het beter organiseren van tegenspraak ten opzichte van besturen, waarbij ook medezeggenschaporganen op verschillende punten zijn versterkt. Dit past ook bij de doelen die medezeggenschap dient: het goed functioneren van de school en het vormen van een tegenwicht vanwege de vergroting van de autonomie van schoolbesturen.

Zwak financieel beheer vloeit vaak voort uit het onvoldoende onderkennen van financiële risico's, gebrekkige financiële deskundigheid of doordat de risico's niet inzichtelijk zijn gemaakt. Een medezeggenschapsorgaan dat kan meekijken met financiële beslissingen en zich hierover kan uitspreken kan bijdragen aan het voorkomen van mogelijke incidenten. Meer inspraak van de medezeggenschapsraad op het financieel beleid ligt momenteel ook meer voor de hand. De kennis en kunde van de medezeggenschap is in de afgelopen twee jaar versterkt, o.a. door het project Versterking Medezeggenschap. Dit project is in 2014 gestart om een impuls te geven aan de medezeggenschap in het funderend onderwijs. Het project biedt medezeggenschapsraden de mogelijkheid begeleiding te krijgen en advies in te winnen op verschillende thema's, waaronder financiën. Het project Versterking Medezeggenschap wordt gesubsidieerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

2.3. Bevoegdheden medezeggenschap

Voor alle onderwijssectoren is in de wet al het nodige geregeld aan bevoegdheden voor de medezeggenschapsraad. Waar dat passend is, verschilt het stelsel per sector.

Funderend onderwijs (PO en VO)

De bevoegdheden van de medezeggenschapsraad (MR) en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) in het PO en VO zijn vastgelegd in de Wet medezeggenschap op scholen (hierna: WMS). Onder het PO valt ook het (voortgezet) speciaal onderwijs, zoals geregeld in de Wet op de expertisecentra (WEC). In de MR en GMR hebben personeelsleden, ouders en in het VO ook leerlingen gezamenlijk zitting.

Op financieel gebied heeft de MR of de GMR adviesbevoegdheid met betrekking tot vaststelling of wijziging van de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid voor de school respectievelijk de scholen, waaronder de voorgenomen bestemming van de middelen die door het bevoegd gezag ten behoeve van de school uit de openbare kas zijn toegekend of van anderen zijn ontvangen.

MBO

De MBO-sector kent een gedeelde medezeggenschapsstructuur. Dat betekent dat er een deelnemersraad voor deelnemers (studenten) is en een ondernemingsraad (OR) voor het personeel. Recentelijk is voor de medezeggenschap in het MBO instemmingsbevoegdheid op de hoofdlijnen van de begroting opgenomen in het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht (nieuw artikel 8a.1.6. van de Wet educatie en beroepsonderwijs).

HO

De medezeggenschap in het HO kent twee vormen: een ongedeelde of gedeelde structuur. In de ongedeelde structuur hebben studenten en medewerkers zitting in één en dezelfde raad. In de gedeelde structuur is er sprake van twee raden: een studentenraad en een OR. Recentelijk is in het kader van de Wet studievoorschot de positie van studenten en personeel verstevigd in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) op financieel vlak. Studenten en personeel hebben thans instemmingsbevoegdheid op de hoofdlijnen van de begroting van hun instellingen.

2.4. Doel en gevolgen van het wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel beoogt de invloed van de MR of GMR in het funderend onderwijs verder te vergroten, specifiek op financieel vlak. Reeds heeft de medezeggenschapsraad in het PO en VO adviesrecht op de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid. Dit adviesrecht wordt vervangen door de instemmingsbevoegdheid op de hoofdlijnen van de begroting. Dit resulteert in een sterkere positie van de medezeggenschapsraad bij het bepalen van het financiële beleid van de instelling. Een sterkere positie van de medezeggenschapsraad op financieel vlak draagt bij aan meer financiële transparantie binnen onderwijsinstellingen en beperkt daardoor de kans op incidenten.

Met de instemmingsbevoegdheid op hoofdlijnen van de begroting stimuleert de regering een cultuur op scholen waarin bestuur en medezeggenschap in een vroeg stadium met elkaar in gesprek gaan over de koers van de instelling en de financiële vertaling daarvan in de begroting. Als bestuur en medezeggenschap het overleg hierover tijdig beginnen, is er voldoende ruimte voor inhoudelijke discussie. Uiteindelijk vormen de hoofdlijnen van de begroting en de concrete uitwerking daarvan in de begroting zelf het financiële sluitstuk van deze discussie, omdat de geraamde inkomsten en uitgaven in de begroting de gemaakte beleidskeuzes financieel moeten ondersteunen.

3. Uitvoering

3.1 Inhoud instemmingsbevoegdheid

De begroting van de school geeft inzicht in de concreet voorgenomen besteding van de middelen. Daaraan vooraf gaat het bepalen van de hoofdlijnen van de begroting. Onder hoofdlijnen van de begroting moet ten minste worden verstaan: de door het bestuur beoogde verdeling van de middelen voor het begrotingsjaar op basis van de verdeelprincipes ten aanzien van de beleidsterreinen onderwijs, huisvesting en beheer, investeringen en personeel.

Daarbinnen is onder andere aandacht voor:

- de verhouding tussen uitgaven voor het primair proces en de ondersteuning daarvan;
- de middelen die bovenschools op bestuursniveau beschikbaar worden gesteld;
- de verdeling van middelen over de verschillende scholen die onder het schoolbestuur vallen;
- beleid ten aanzien van de financiële positie (versterken of juist aanspreken van vermogen).

De hoofdlijnen van de begroting vloeien voort uit beleidskeuzes en prioriteiten die het bestuur heeft vastgesteld. De medezeggenschapsraad heeft reeds instemmingsbevoegdheid op een groot deel van deze keuzes, zoals onderwijskundige doelstellingen, het veiligheidsbeleid of het schoolplan (zoals neergelegd in artikel 10 van de WMS). Ook heeft de medezeggenschapsraad adviesbevoegdheid over besluiten op andere terreinen, zoals deelneming aan een onderwijskundig project, verbouwing van de school of het oprichten van een centrale dienst (zoals neergelegd in artikel 11 van de WMS). Aan deze bevoegdheden wordt met het huidige voorstel toegevoegd dat van de medezeggenschapsraad instemming nodig is voor de vertaling daarvan in de hoofdlijnen voor de begroting. De instemming op de hoofdlijnen van de begroting vormt het sluitstuk van deze inhoudelijke gesprekken en de vaststelling van beleid en documenten als het schoolplan.

De verdere invulling van wat tot de hoofdlijnen van de begroting moet worden gerekend, wordt aan de scholen overgelaten. De invulling kan aansluiten bij de inhoudelijk strategische keuzes in het schoolplan en worden afgestemd op de specifieke werkwijze en administratieve processen van de school. Afspraken hierover kunnen een plek krijgen in het medezeggenschapsreglement.

De instemmingsbevoegdheid kan niet worden uitgeoefend indien het een onderdeel van de begroting betreft dat inhoudelijk reeds is geregeld in een bij of krachtens de wet gegeven voorschrift, zoals bijvoorbeeld in een algemeen verbindend verklaarde cao.

3.2 Randvoorwaarden

Een professionele en goed geïnformeerde medezeggenschap is een serieuze gesprekspartner en waar nodig tegenspeler van het bevoegd gezag van de school. Het gaat om een goede balans tussen medezeggenschap en bestuurskracht. Met de instemmingsbevoegdheid op de hoofdlijnen van de begroting krijgt de medezeggenschap een belangrijke verantwoordelijkheid. Dit betekent dat de medezeggenschap voldoende deskundig moet zijn op het gebied van Planning en Control. Om de medezeggenschap hiervoor voldoende te equiperen, kan gebruik worden gemaakt van de faciliteitenregeling bedoeld in artikel 28 van de WMS. De nieuwe regels in het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht voorzien erin dat de MR *rechtstreeks* alle redelijkerwijs noodzakelijke kosten voor zijn taken krijgt vergoed, en daarvoor dus niet langer afhankelijk is van een regeling die het bevoegd gezag van de school hiervoor moet treffen. Medezeggenschapsraden kunnen dus aanspraak maken op een vergoeding voor verdere financiële scholing.

3.3 Geschillencommissie

Het is belangrijk dat de medezeggenschap via de hoofdlijnen van de begroting invloed heeft op het beleid van de instelling. Een professionele samenwerking tussen de medezeggenschap en de bestuurders is hierbij essentieel. Als gesprekken over de beleidsuitgangspunten die uitwerking krijgen in de hoofdlijnen van de begroting al in een vroeg stadium worden gevoerd, is de kans op onenigheid in de praktijk klein. Mochten partijen die betrokken zijn bij de medezeggenschap er bij een meningsverschil toch niet uitkomen, dan kunnen zij een geschil voorleggen aan de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS (LCG WMS). De Commissie doet een bindende uitspraak waar alle partijen zich aan moeten houden. Er kan daarna in beroep worden gegaan bij de ondernemingskamer.

3.4 Continuïteit bedrijfsvoering

Mochten bestuurders en medezeggenschap het onverhoopt niet eens worden over de hoofdlijnen van de begroting waardoor de begroting niet kan worden vastgesteld voor aanvang van het begrotingsjaar, dan is het belangrijk dat het onderwijs, de betaling van de salarissen en andere uitgaven in verband met de continuïteit in de bedrijfsvoering gewoon voortgezet kunnen worden. Conform de regels voor het HO en MBO is daarom in het wetsvoorstel opgenomen dat de instelling voor de benodigde uitgaven kan beschikken over ten hoogste vier twaalfde deel van de voor die uitgaven bedoelde bedragen die in de begroting van het voorafgaande jaar zijn opgenomen, indien de procedure bij de geschillencommissie niet tijdig is afgerond. De omvang van het beschikbare deel (vier twaalfde deel) is ontleend aan artikel 23 van de Comptabiliteitswet 2001 dat vergelijkbare regels voor de rijksbegroting bevat. De regering gaat ervan uit dat de instelling hiermee voldoende ruimte heeft om de noodzakelijke uitgaven te doen en dat de geschillencommissie voldoende tijd heeft om tot een uitspraak te komen.

Mocht een procedure bij de ondernemingskamer nodig zijn, dan kan het bevoegd gezag, totdat de ondernemingskamer uitspraak heeft gedaan of indien de uitspraak van de ondernemingskamer leidt tot het opstellen van een nieuwe begroting, totdat een nieuwe begroting is vastgesteld, voor het doen van uitgaven in dat jaar beschikken over de bedragen die daarvoor zijn geraamd in de begroting waarover de ondernemingskamer oordeelt of heeft geoordeeld.

4. Toezicht en handhaving

PM

[Uitvoeringstoets DUO en Inspectie aangevraagd]

5. Financiële gevolgen

Dit wetsvoorstel leidt niet tot extra administratieve lasten voor de scholen, aangezien er geen informatieverplichtingen aan de overheid worden opgelegd. Voorts zijn er geen gevolgen voor de rijksbegroting.

6. Gevolgen voor Caribisch Nederland

Aangezien de WMS niet van toepassing is op Caribisch Nederland, heeft dit wetsvoorstel daarvoor geen gevolgen.

7. Relatie met andere wetswijzigingen

Het wetsvoorstel houdt verband met de agenda voor de versterking van de bestuurskracht die in 2013 van start is gegaan. De agenda bevat diverse maatregelen om de bestuurskracht te versterken. De regering ziet de bestuurskracht als een samenspel van verschillende *countervailing powers* die een instelling in balans moeten houden. Er is veel aandacht voor de verhoudingen tussen rollen van de verschillende betrokken partijen (bestuur, interne toezichthouder, medezeggenschaporgaan). Beheer, bestuur en toezicht zijn immers bepalend voor de kwaliteit en de continuïteit van een het onderwijs.

De medezeggenschap is, naast de interne toezichthouder en het college van bestuur, een belangrijk element voor het versterken van bestuurskracht en moet daarom goed geborgd zijn. Het is van belang dat de medezeggenschap goed betrokken wordt en blijft en waar nodig het kritische gesprek aangaat. In dit kader is de rol van de medezeggenschap verder verstevigd en aangescherpt in het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht.

Het voorliggende wetsvoorstel omtrent het verlenen van instemmingsbevoegdheid aan de MR op hoofdlijnen van de begroting draagt bij aan het verder versterken van de positie van de medezeggenschap binnen de instelling.

8. Reacties uit (internet)consultatie

PM

II. Artikelsgewijs

Artikel I Wijziging Wet medezeggenschap op scholen (WMS)

A

Artikel 10, eerste lid, onderdeel k

Deze bepaling omvat het instemmingsrecht van de medezeggenschapsraden in het PO en VO op de hoofdlijnen van de begroting. In de andere onderwijssectoren, het MBO en het HO, is dit instemmingsrecht eveneens geregeld. Voor het MBO is dit opgenomen in het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht (nieuw artikel 8a.1.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs), dat thans bij de Eerste Kamer ligt. Voor het HO is het instemmingsrecht geregeld in artikel 9.33, tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Uit oogpunt van uniformiteit is aansluiting gezocht bij de formulering van de desbetreffende bepalingen in het MBO en het HO.

Voor het MBO is in het wetsvoorstel Versterking bestuurskracht bij amendement een bepaling opgenomen om bij amvb nadere regels te kunnen stellen ter uitwerking van wat wordt verstaan onder hoofdlijnen van de begroting, de situaties waarin het instemmingsrecht niet wordt uitgeoefend en de termijn voor instemming.

Een dergelijke delegatiebepaling wordt niet nodig geacht voor het instemmingsrecht in het funderend onderwijs; in de WHW is evenmin een dergelijke bepaling opgenomen. Wat onder hoofdlijnen van de begroting moet worden volstaan, blijkt al voldoende uit de voorgestelde wetsbepaling zelf en deze memorie van toelichting. De precieze invulling van dit instemmingsrecht wordt aan de school overgelaten maar het betreft in ieder geval de beoogde verdeling van de middelen over de beleidsterreinen onderwijs, huisvesting en beheer, investeringen en personeel. Een verdere toespitsing bij amvb is niet nodig.

Verder is in dit wetsvoorstel opgenomen (zie artikel 10, eerste lid, onderdeel k) dat het instemmingsrecht niet wordt uitgeoefend indien het een onderdeel van de begroting betreft dat inhoudelijk is geregeld in een bij of krachtens de wet gegeven voorschrift. Deze uitzondering sluit aan bij artikel 9.33 van de WHW, waarmee eenzelfde bepaling voor het HO geldt. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen of wettelijk geormerkte subsidies. Dergelijke subsidies moeten besteed worden aan het doel waarvoor ze verstrekt worden, dit in tegenstelling tot de lumpsum waarvoor bestedingsvrijheid geldt. In dergelijke gevallen is het instemmingsrecht niet relevant. De termijnen binnen welke tot instemming of onthouding van instemming dient te worden besloten, worden krachtens artikel 24, eerste lid, onderdeel g, van de WMS in het medezeggenschapsreglement geregeld.

Tweede lid

Aangezien het instemmingsrecht uitsluitend betrekking heeft op scholen is in dit lid opgenomen dat het niet van toepassing is op de medezeggenschap van het samenwerkingsverband in het passend onderwijs.

B

Artikel 11, eerste lid, onderdeel b

Het instemmingsrecht op hoofdlijnen van de begroting heeft qua onderwerp overlap met het huidige adviesrecht van de medezeggenschap op de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid. Het huidige adviesrecht heeft betrekking op de voorgenomen bestemming van middelen gedurende meerdere jaren. Deze bevoegdheid houdt echter alleen in het geven van een advies aan het bevoegd gezag over de hoofdlijnen van dit beleid. Het voorgestelde instemmingsrecht geeft aan de medezeggenschap een sterkere positie op het financiële beleid dan het huidige

adviesrecht. Verschil is verder dat het adviesrecht zich uitstrekt over beleidsbeslissingen die over meerdere jaren gaan; het is niet verplicht dit beleid jaarlijks vast te stellen. De begroting wordt echter wel jaarlijks vastgesteld. Aangezien op de hoofdlijnen daarvan instemming nodig is, zal de instemmingsbevoegdheid dus frequenter kunnen worden uitgeoefend dan het huidige adviesrecht. Hiermee verkrijgt de MR of GMR elk jaar een duidelijke stem in de besteding van de middelen.

Met de keuze voor het instemmingsrecht heeft het adviesrecht, thans geregeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de WMS niet langer een meerwaarde. Daarom kan het huidige adviesrecht vervallen.

C

Artikel 15, tweede lid

In verband met het vervallen van artikel 11, eerste lid, onderdeel b, is artikel 15, tweede lid, waarin naar het vervallen artikelonderdeel wordt verwezen, geschrapt. Artikel 15 heeft alleen betekenis voor adviesrechten van de medezeggenschap zoals genoemd in artikel 11, en is niet relevant bij instemmingsrecht.

D

Artikel 16, tweede lid

Het instemmingsrecht betreft de vaststelling of wijziging van de hoofdlijnen van de jaarlijkse begroting door het bevoegd gezag van de school. Een bevoegd gezag kan ook het bestuur zijn voor meerdere scholen. In dat geval zullen de hoofdlijnen van de begroting betrekking hebben op alle scholen waarvan het bevoegd gezag het bestuur is. Op grond van artikel 16, eerste lid, van de WMS treedt de GMR, indien het aangelegenheden betreft die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen, in de plaats van MR van die scholen. Aangezien de begroting altijd op alle scholen betrekking zal hebben waarvoor het bevoegd gezag het bestuur vormt, komt op grond van genoemde bepaling in de gevallen waarin het bevoegd gezag meerdere scholen bestuurt, het instemmingsrecht niet aan de MR maar aan de GMR toe.

Aanpassing van artikel 16, tweede lid, is nodig omdat het adviesrecht over het meerjarig financieel beleid als gevolg van het toekennen van het instemmingsrecht over de hoofdlijnen van de begroting vervalt. De onderdelen a en b van het tweede lid betreffen de voorgenomen bestemming van de middelen die aan het bevoegd gezag ten behoeve van elk van de scholen uit de openbare kas zijn toegerekend of van anderen zijn ontvangen (a) en de criteria die worden toegepast bij de verdeling van deze middelen over voorzieningen op bovenschools niveau en op schoolniveau (b). Deze zaken vallen onder hoofdlijnen van de begroting waarop het nieuwe instemmingsrecht betrekking heeft. De onderdelen a en b kunnen daarom worden geschrapt. Het overblijvende onderdeel c van het tweede lid is opgenomen in een doorlopende tekst van het tweede lid.

E en F

Artikelen 32, vierde lid, en 36, zevende lid

De toevoeging van nieuwe leden aan deze artikelen is nodig om een vangnet te creëren voor het kunnen verrichten van noodzakelijke financiële handelingen bij het besturen van scholen in het kader van het belang van de continuïteit van de bedrijfsvoering. Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld het verrichten van de salarisbetalingen. De noodzakelijke uitgaven moeten doorgang vinden, ook wanneer instemming van de medezeggenschap op de hoofdlijnen van de begroting ontbreekt, de ondernemingskamer nog geen uitspraak in het geschil heeft gedaan of nog geen nieuwe begroting is vastgesteld.

De formulering van deze bepalingen sluit uit oogpunt van uniformiteit aan bij die van de bepalingen voor het MBO en het HO.

Artikel II Samenloop andere wetsvoorstellen

PM

Artikel III Inwerkingtreding

Het wetsvoorstel bevat de gebruikelijke standaardbepaling waarbij het tijdstip van de inwerkingtreding bij koninklijk besluit zal worden vastgesteld.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker